

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΑ ΘΕΜΑΤΑ ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΩΝ 2016 ΣΤΗΝ ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

ΟΜΑΔΑ ΠΡΩΤΗ

ΘΕΜΑ Α1

α) *Νεοτουρκικό κίνημα*: Το Νεοτουρκικό κίνημα εκδηλώθηκε από νεαρούς αξιωματικούς του σουλτανικού στρατού, που ήταν καλλιεργημένοι και με ευρωπαϊκή στρατιωτική παιδεία. Στα τέλη του 19ου αιώνα δημιούργησαν την οργάνωση «Ένωση και Πρόοδος» με σκοπό τη δυναμική επιβολή μεταρρυθμιστικού προγράμματος στην οθωμανική κοινωνία. Οι Οθωμανοί Τούρκοι ανέπτυξαν εθνικό κίνημα, με μεγάλη καθυστέρηση και με στόχο να προληφθεί ο περαιτέρω ακρωτηριασμός της αυτοκρατορίας. Το τουρκικό εθνικό κίνημα εκδηλώθηκε ως αντίδραση στις επεμβάσεις των μεγάλων ευρωπαϊκών δυνάμεων και στην πρόσφατη προσπάθεια των λαών της περιοχής να τερματίσουν την τουρκική κυριαρχία στην Ευρώπη, καθώς και ως ρήξη με το καθεστώς του σουλτάνου, που είχε αποδειχτεί ανίκανο να αντιδράσει αποτελεσματικά εναντίον των εχθρών της αυτοκρατορίας. Το Νεοτουρκικό Κίνημα του 1908, που υποσχέθηκε στους λαούς της αυτοκρατορίας ισονομία, ισοπολιτεία και ευρύτατο μεταρρυθμιστικό πρόγραμμα, είχε ως στόχο τον εκτουρκισμό της αυτοκρατορίας. Ο στόχος αυτός εκδηλώθηκε κατά τους Βαλκανικούς Πολέμους (1912-1913) και κατά τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο (1914-1918) και πήρε τη μορφή της εθνοκάθαρσης της αυτοκρατορίας με την εκδίωξη των χριστιανών της χώρας.

β) *Βαλκανικό Σύμφωνο*: Η Ελλάδα συνυπέγραψε, στις 9 Φεβρουαρίου 1934, το τετραμερές Βαλκανικό Σύμφωνο με τη Γιουγκοσλαβία, τη Ρουμανία και την Τουρκία, προκειμένου οι χώρες αυτές να προασπίσουν από κοινού την εδαφική ακεραιότητά τους απέναντι στην «αναθεωρητική» πολιτική που είχε υιοθετήσει η Βουλγαρία. Με τον τρόπο όμως αυτόν η Ελλάδα τασσόταν και συμβατικά υπέρ του ευρύτερου μετώπου που είχε συγκροτηθεί, υπό την ηγεσία της Γαλλίας, από τους οπαδούς της διατήρησης του καθεστώτος των Συνθηκών της Ειρήνης. Μολονότι η αποφυγή της εμπλοκής σε έναν νέο ευρωπαϊκό πόλεμο φαινόταν να αποτελεί κοινή επιδίωξη όλων των ελληνικών πολιτικών δυνάμεων, οι μεταβενιζελικές κυβερνήσεις υιοθετούσαν στην πράξη μια τακτική που θα ήταν δυνατόν να οδηγήσει στο ανεπιθύμητο αυτό αποτέλεσμα.

γ) *ΕΟΚΑ*: Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών. Την 1η Απριλίου 1955 η ΕΟΚΑ άρχισε τον κυπριακό ένοπλο αγώνα. Ανώτατος πολιτικός ηγέτης του αγώνα ήταν ο Μακάριος. Στρατιωτικός ηγέτης ήταν ο κυπριακής καταγωγής αρχηγός της ΕΟΚΑ, συνταγματάρχης Γεώργιος Γρίβας, γνωστός με το ψευδώνυμο «Διγενής».

ΘΕΜΑ Α2

α) Λ β) Λ γ) Σ δ) Λ ε) Σ

ΘΕΜΑ Β1

Αίτια της Επανάστασης της 3^{ης} Σεπτεμβρίου 1843 ήταν η διάχυτη δυσαρέσκεια ορισμένων κύκλων, οι οποίοι έκριναν πως θίγονται τα συμφέροντά τους από την πολιτική της βασιλικής κυβέρνησης. Πολλοί από τους παλαιούς άρχοντες, οι οποίοι

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

είχαν εν πολλοίς διατηρήσει ή και ενισχύσει την προεπαναστατική τους επιρροή και δύναμη κατά τη διάρκεια του Αγώνα, δεν έκρυβαν τη δυσαρέσκειά τους, διότι βρέθηκαν παραγκωνισμένοι από τα δημόσια πράγματα. Τα συντηρητικά αυτά στοιχεία συμμάχησαν κατά της απόλυτης μοναρχίας με φιλελεύθερους πολιτικούς και διανοούμενους, οι οποίοι δυσανασχετούσαν με την άρνηση του μονάρχη να παραχωρήσει Σύνταγμα. Συντηρητικοί κύκλοι της Εκκλησίας εξάλλου καλλιέργησαν στον λαό τη δυσαρέσκεια για την πράξη της ανακήρυξης του αυτοκέφαλου της Εκκλησίας της Ελλάδος και τη διοικητική της αποδέσμευση από το Οικουμενικό Πατριαρχείο Κωνσταντινουπόλεως.

Αποτελέσματα της Επανάστασης ήταν ότι τα ετερόκλητα αυτά στοιχεία του δημόσιου βίου υποχρέωσαν τον Όθωνα, την 3η Σεπτεμβρίου 1843, διά της στρατιωτικής φρουράς της Αθήνας, να συγκαλέσει εθνοσυνέλευση και να παραχωρήσει Σύνταγμα. Ήταν η αφετηρία του κοινοβουλευτικού βίου της χώρας.

Με την επικράτηση της Επανάστασης της 3ης Σεπτεμβρίου, όπως αποκλήθηκε το στρατιωτικό αυτό κίνημα, επανήλθαν στα πράγματα οι παλαιοί άρχοντες, ενδεδυμένοι τον κοινοβουλευτικό μανδύα και πανίσχυροι. Δεν ήταν όμως τόσο ισχυροί απέναντι στον μονάρχη όσο απέναντι στον λαό, επειδή δεν υπήρχαν ακόμη οι προϋποθέσεις για την ανάπτυξη σταθερών πολιτικών κομμάτων, που θα εξασφάλιζαν ομαλό πολιτειακό βίο και ουσιαστικό έλεγχο της βασιλικής εξουσίας. Το Σύνταγμα του 1844, ένα από τα πιο φιλελεύθερα Σύντάγματα της εποχής, δεν κατοχύρωνε τη λαϊκή κυριαρχία, επειδή δεν υπήρχαν σταθεροί πολιτικοί σχηματισμοί, για να εξασφαλίσουν την άσκηση της εξουσίας από την πλειοψηφία του κοινοβουλίου.

ΘΕΜΑ Β2

Στα τέλη της δεκαετίας του 1940, οι ιδέες της ευρωπαϊκής ενοποίησης/ολοκλήρωσης δεν είχαν ακόμη μορφοποιηθεί. Από τη μία πλευρά, βρίσκονταν οι υποστηρικτές της διακυβερνητικής συνεργασίας, η οποία απαντά στους κλασικούς διεθνείς οργανισμούς όπως ο ΟΗΕ ή το Συμβούλιο της Ευρώπης- ωστόσο, οι οργανισμοί αυτοί λειτουργούν με βάση την αρχή της ομοφωνίας και δεν μπορούν να λειτουργήσουν ως μοχλοί ενοποίησης. Από την άλλη πλευρά, διατυπωνόταν η ιδέα της άμεσης δημιουργίας μιας ευρωπαϊκής ομοσπονδίας• ωστόσο, δεν υπήρχαν ακόμη οι προϋποθέσεις της ενότητας και ιδιαίτερα μια κοινή ευρωπαϊκή οικονομία: αν αποτύγχανε μια τέτοια προσπάθεια, τότε όλη η σύλληψη της ευρωπαϊκής ενότητας θα κατέρρεε. Για την ευρωπαϊκή ενοποίηση η διακυβερνητική συνεργασία δεν ήταν αρκετή, αλλά και η άμεση ομοσπονδιοποίηση δεν ήταν εφικτή.

Υπήρχε όμως και μία τρίτη οδός: ο λεγόμενος «λειτουργισμός», που πρέσβευε ότι θα έπρεπε να ενοποιηθούν πρώτα ορισμένοι βασικοί τομείς της οικονομίας, ώστε να δημιουργηθούν οι πρακτικές προϋποθέσεις της ενότητας. Η διαδικασία αυτή θα συνέβαλε επιπλέον στην κατοχύρωση της ευρωπαϊκής ειρήνης. Μετά την επιτυχία σε αυτά τα πεδία θα ερχόταν στο μέλλον και η πολιτική ενότητα. Η αντίληψη αυτή τέθηκε σε εφαρμογή με τη δημιουργία των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Οι εκπρόσωποι της, όπως οι Γάλλοι Ρομπέρ Σουμάν και Ζαν Μονέ, ο Βέλγος Πολ-Ανρί Σπάακ, ο Γερμανός Κόνραντ Αντενάουερ, έμειναν στην ευρωπαϊκή μνήμη ως «πατέρες της Ευρώπης».

ΟΜΑΔΑ ΔΕΥΤΕΡΗ

ΘΕΜΑ Γ1

α) Βιβλίο σελίδα 41: «Διάφορες εφευρέσεις και τεχνολογικά επιτεύγματα...σε κάθε χώρα» και σελίδα 41-42« Η Βιομηχανική Επανάσταση στην Αγγλία... λειτουργίας της αγοράς».

Σύμφωνα με τις πληροφορίες που αντλούμε από το ιστορικό παράθεμα του Hobsbawm (ΚΕΙΜΕΝΟ Α) , η τεράστια βιομηχανία άνθρακα παρότι δεν αναπτύχθηκε καταλυτικά για μαζική εκβιομηχάνιση σημερινού τύπου, έδωσε κίνητρο στη βασική εφεύρεση , τον σιδηρόδρομο καθώς τα ορυχεία χρειαζόνταν αποτελεσματικά μέσα μεταφοράς μεγάλων ποσοτήτων άνθρακα από το μέτωπο εξόρυξης έως και το σημείο φόρτωσης. Η παραγωγή σιδήρου κατά τις δύο πρώτες δεκαετίες της ζωής του σιδηροδρόμου τριπλασιάστηκε. Η ίδια άνοδος σημειώθηκε και στην παραγωγή άνθρακα ανάμεσα στ 1830 και 1850, η οποία οφειλόταν κυρίως στον σιδηρόδρομο. Όσον αφορά τις σιδηροδρομικές γραμμές, οι περισσότερες σχεδιάστηκαν σε περιόδους κερδοσκοπικού παραληρήματος και κατασκευάστηκαν κατά μέγα μέρος με βρετανικά κεφάλαια , μηχανήματα και τεχνογνωσία.

β) Σύμφωνα με το κείμενο Β, ο ζωτικότερος παράγοντας που έπρεπε να ανακαταμεμηθεί ήταν η εργασία εφόσον η βιομηχανική οικονομία συνεπάγεται απότομη πτώση του αγροτικού πληθυσμού και συνακόλουθη αύξηση του πληθυσμού των αστικών κέντρων . Η εργατική δύναμη θα προερχόταν από τον προηγούμενος μη βιομηχανικό τομέα. Το εργατικό δυναμικό προερχόταν από τον αγροτικό πληθυσμό, διάφορους μικροπαραγωγούς και φτωχούς εργαζομένους. Στα εργοστάσια προσλαμβάνονταν γυναίκες και παιδιά ως ευπειθέστεροι και χαμηλόμισθοι εργαζόμενοι. Στα 1834-1847 από το σύνολο των εργατών το ¼ περίπου ήταν άντρες , περισσότερο από 50% γυναίκες και κορίτσια και το υπόλοιπο ποσοστό αποτελείτο από αγόρια κάτω των 18 ετών. Όπως αναφέρει η πηγή, η επιλογή εργασίας στο εργοστάσιο για ένα παιδί από το χωριό δεν θα θεωρείτο πιο άθλια από εκείνη των γονέων του. Αλλά για τον ελεύθερο άνθρωπο, το εργοστάσιο ήταν ισοδύναμο με τη σκλαβιά και όλοι προσπαθούσαν να το αποφύγουν εκτός από τους πεινασμένους. Ακόμα κι αν κάτι τέτοιο ήταν ανέφικτο, η αντίσταση εκ των έσω στη δρακόντεια πειθαρχία ήταν μεγαλύτερη για αυτό και η επιλογή γυναικών και παιδιών ήταν η ασφαλέστερη λύση για τους εργοστασιάρχες. Στην δεκαετία του 1830 και μέρος της δεκαετίας του 1840, υλική κατάσταση του εργοστασιακού προλεταριάτου παρουσίαζε επιδείνωση.

ΘΕΜΑ Δ1

α) Βιβλίο:Σελίδα 80-81 «Οι συνέπειες του πολέμου... παρέμβαση των στρατιωτικών στην πολιτική» . Ανάλογα στοιχεία αντλούμε από τα παραθέματα Α και Β , στα οποία παρουσιάζονται οι συνέπειες του Ά Παγκοσμίου Πολέμου σε ανθρώπινο και σε οικονομικό επίπεδο.

ΑΓ.ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ 11 -- ΠΕΙΡΑΙΑΣ -- 18532 -- ΤΗΛ. 210-4224752, 4223687

β) Σελίδα 81: «Ο πόλεμος οδήγησε επίσης...εθνικής εστίας των Εβραίων» Ανάλογα στοιχεία αντλούμε από το παράθεμα Γ , στο οποίο απαριθμούνται τα περίφημα 14 σημεία στα οποία θα έπρεπε να βασιστεί η μελλοντική ειρήνη.

ΟΡΟΣΗΜΟ ΠΕΙΡΑΙΑ
-ANNA ΑΜΑΝΑΤΙΔΟΥ
-ΓΑΒΡΙΗΛ ΚΟΤΣΗΣ
-ΓΑΒΡΙΑΗΣ ΑΝΤΩΝΗΣ

ΟΡΟΣΗΜΟ